

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

Проректор із науково-педагогічної
роботи О. А. Кузнецова

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

(у т. ч.

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ)

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка 014 „Середня освіта”
014.01 Середня освіта (Українська мова і література

Миколаїв – 2019

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

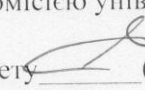
Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол № 4 від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. Є.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № 12 від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Українська діалектологія» складена Баденковою В. М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавра спеціальності 01 Освіта 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасний діалектний поділ української мови та характерні риси будови говорів у різних частинах етнічної території, проблеми взаємодії народних говорів із літературною мовою, мовна специфіка української діалектної фонетики, лексики, морфології та синтаксису.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до мовознавства, історична граматики української мови, старослов'янська мова, стилістика української мови, практикум з української мови, фольклор.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета курсу: ознайомлення з українськими говорами та їхніми особливостями, на основі яких сформована сучасна українська літературна мова, виявлення значення діалектної мови як об'єкта дослідження, формування вмінь й навичок на основі практичного застосування цих знань.

1.2 Завдання курсу:

- визначити місце дисципліни в системі підготовки студентів-філологів, її узагальнений характер та практичне значення;
- усвідомити поняття про нормативність української літературної мови, сприяти ґрунтовному оволодінню орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними й стилістичними нормами сучасної української літературної мови;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- виробити критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;
- збагатити лексичний запас новими термінами з фахової підготовки;
- ознайомити студентів з основними діалектними одиницями (наріччя, говір, говірка) та окреслити межі поширення й мовні особливості різних рівнів трьох наріч української діалектології – північного, південно-західного та південно-східного та кожного українського говору;
- показати основні діалектологічні дослідження в українській лінгвістиці та сформувати методологічну основу ведення таких досліджень;
- сформувати основні навички аналізу діалектних текстів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, аналізувати інформацію з різних джерел;
- дослідницькі навички й уміння;
- уміння користуватись довідковими й лексикографічними джерелами;
- володіння термінологічним апаратом.

II. Фахові:

- володіння українською мовою в її літературній та діалектній формі;
- знання шляхів розвитку й становлення української літературної мови та особливостей діалектної мови як її генетичного джерела;

- знання про мову як багатофункціональну знакову систему і суспільне явище, розуміння основних процесів, що відбуваються в мові, розширення філологічного світогляду;
- знання лінгвістичної та країнознавчої специфіки і своєрідності української мови та культури;
- уміння користуватись довідковими й лексикографічними джерелами;
- володіння термінологічним апаратом;
- уміння розпізнавати наріччя і говори української мови, визначати межі їх поширення на лінгвістичній карті;
- уміння за фонетичними, лексичними та граматичними особливостями визначити, до якого з говорів української мови належить певний текст;
- уміння на слух визначати, носієм якого з говорів української мови є мовець, проаналізувавши його мовлення.
- уміння збирати, систематизувати та аналізувати діалектологічний матеріал, виділяти основні риси рідної говірки;
- володіння основними поняттями та лінгвістичними термінами навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства.

Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Українська діалектологія: основні поняття, діалектні одиниці та дослідження.

Предмет і завдання української діалектології. Джерела та методи вивчення народних говорів. Зв'язки з історією, етнографією, ономастикою. Вивчення української мови у просторовій проекції.

Діалектне членування української мови. Історія формування українських говорів та наріч. Питання походження територіальної диференціації української мови в історії вітчизняної діалектології. Історія групування говорів. Говірки Середньої Наддніпрянщини – основа сучасної української літературної мови. Взаємодія народних говорів з новою українською літературною мовою.

Тема 2. Історія української діалектології. Загальні відомості про розвиток діалектологічних досліджень в Україні від перших діалектологічних спостережень XVIII ст. до сучасного їх стану (простежується розширення проблематики та географії досліджень, удосконалення методики опрацювання діалектного матеріалу і т. ін.), огляд лексикографічних та лінгвогеографічних праць, монографічних досліджень з української діалектології, вклад окремих учених та наукових шкіл у розвиток цієї галузі мовознавства.

Тема 3. Українська діалектна лексикографія. Упорядкування методики лексикографічної роботи. Загальні та тематичні діалектні словники. Сучасна вітчизняна лінгвістична географія. Упорядкування методики лінгвогеографічних досліджень. «Атлас української мови» та регіональні атласи. Актуальні завдання української діалектології.

Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови.

Тема 1. Діалектні особливості говорів української мови. Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів. Розвиток етимологічних *о, *е в новозакритому складі на діалектному ґрунті. Історичний коментар до рефлексів давнього *ѣ в говорах української мови. Розвиток давніх голосних *у, *і на діалектному ґрунті. Еволюція давнього голосного *т. Кількісний та якісний склад українського діалектного консонантизму в історичному розвитку.

Тема 2. Українська діалектна лексика. Діалектизми в українській літературній мові.

Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови.

Тема 1. Історичний розвиток системи словозміни українських говорів. Морфологія діалектної української мови. Історія типів відмін та відмінкових форм іменників української народної мови. Еволюція відмінкових форм прикметників в українській діалектній мові. Історія форм особових, зворотного та неособових займенників в українських говорах. Формування діалектних особливостей українського дієвідмінювання. Історія форм минулого часу української народної мови. Еволюція форм вираження майбутньої дії. Історія парадигми умовного способу.

Тема 2. Діалектний синтаксис.

3. Рекомендована література

Базова

Підручники і методичні посібники

1. Бевзенко С. П. Вступ до української діалектології : конспект лекцій для студентів. Одеса, 1965. 67 с.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. К. : Вища шк., 1991. 231 с.
3. Бевзенко С. П. Практичні заняття з української діалектології. навчально-методичний посібник для вузів. Одеса : Видавництво Одеського університету, 1970. 95 с.
4. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. К. : Вища школа, 1980. 233 с.
5. Березовська Г. Г. Українська діалектологія : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. 154 с.
6. Ващенко В. С. З історії та географії діалектних слів. Харків : ХДУ, 1962. 176 с.
7. Вербовий М. Українська діалектологія. Навчально-методичний посібник. 2018. 28 с.
8. Герман К. Ф. Взаємодія української літературної мови з територіальними діалектами: Навч. посібник. Чернівці, 1983. 74 с.
9. Говірки Чорнобильської зони. Системний опис / П. Ю. Гриценко, Г. В. Воронич, Л. І. Дорошенко, О. А. Малахівська, Л. А. Москаленко, М. В. Поїстогова, Н. П. Прилипко, Л. В. Рябець, О. В. Юсікова; НАН України. Ін-т укр. мови. К. : Довіра, 1999. 271 с.
10. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики. К. : Наукова думка, 1990. 272 с.
11. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови [Текст] : навчальний посібник для студ. філол. фак. пед. ін-тів. 2-ге вид., переробл. К. : Рад. шк., 1966. 308 с.
12. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. К. : Наукова думка, 1990. 169 с.
13. Методичні вказівки до курсу “Українська діалектологія” для студентів-заочників філологічного факультету / Укладач А. П. Могила; КДУ. К., 1982. 28 с.
14. Монахова Т. В. Українська діалектологія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 128 с.
15. Панцьо С. Є. Українська діалектологія: Практикум : навчально-методичний посібник Навчальна книга. Богдан. 2013. 132 с.
16. Прокопчук Л. В. Українська діалектологія: навчальний посібник для студентів галузі знань 0203 Гуманітарні науки напряму підготовки 6.020303 Філологія. Українська мова і література. Вінниця: НіланЛТД, 2013. 190 с.
17. Сагаровський А. А., Сердега Р. Л. Українська діалектологія : навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 156 с.
18. Суховій О. Українська діалектологія: навчальний посібник для практичних занять. К. : Фенікс, 2014. 216 с.
19. Торчинська Н. М. Українська діалектологія : навчальний посібник. Хмельницький, 2017. 158 с.
20. Шеремета Н. П. Українська діалектологія: Практичні заняття: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2005. 124 с.

21. Яким М. Б. Українська діалектологія: навчально–методичний посібник. Дрогобич : Коло, 2003. 48 с.

Довідникова література

Збірники текстів, хрестоматії з діалектології української мови

Бідношия Ю. І., Дика Л. В. Говірки Бориспільщини: Сучасні діалектні тексти та пам'ятки мови. К., 2008. 480 с.

Говірки західної Полтавщини : збірник діалектних текстів / упор. Г. І. Мартинова. Черкаси 2012. 154 с.

Говірки південно-західного наріччя української мови / Упорядник Н.М. Глібчук. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 155 с.

Говірки Південної Київщини [Текст]: зб. діалектних текстів / [упоряд. Г. І. Мартинова та ін.]; ред. Г. І. Мартинова; НАН України, Інститут української мови, Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. Черкаси : [б.в.], 2008. 369 с.

Говірки Чорнобильської зони. Системний опис / П. Ю. Гриценко, Г. В. Воронич, Л. І. Дорошенко, О. А. Малахівська, Л. А. Москаленко, М. В. Поістогова, Н. П. Прилипка, Л. В. Рябець, О. В. Юсікова; НАН України. Ін-т укр. мови. К. : Довіра, 1999. 271 с.

Говірки Чорнобильської зони : тексти / відп. ред. Гриценко П. Ю.; упоряд.: П.Ю.Гриценко та ін. К. : Довіра, 1996. 358 с. : карти

Говори української мови. Збірник текстів. К. : Наукова думка, 1977. 591 с.

«Палає пам'яті свіча – вогонь не згас»: хрестоматія діалектних текстів очевидців Голодоморів / упор. І. В. Гороф'янюк. Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2014. 148 с.

Український діалектний фонофонд / Упоряд. : П. Ю. Гриценко; Ін-т укр. мови. Від. діалектології, Уман. пед. ун-т ім. П.Тичини. К., 2004. 168 с.

Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 238 с.

Українські східнословобожанські говірки: сучасні діалектні тексти : навч. посіб. / упоряд. : К. Д. Глуховцева, В. В. Леснова, І. О. Ніколаєнко ; за ред. К. Д. Глуховцевої. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 424 с.

Атласи. Словники.

Програми, матеріали до атласів, словників

Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок: У двох томах. Луцьк : Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. Т. : А–Н, XXIV + 354 с. Т. 1: 380, Том 2 : О–Я, 459.

Аркушин Г. Л. Словник семантичних діалектизмів Західного Полісся // Поліська дома. Фольклорно-діалектологічний збірник. Вип.1. Луцьк : Ред.-видавн. відділ Волинського обл. управл. по пресі, 1991. С.113–185.

Астаф'єва М., Воронич Г. Словник гуцульських говірок Річки та Яворова: у 4-х томах. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. Кн. 1: А-Ж. 2014. 516 с.

Атлас української мови : в 3 т. Т. І. Полісся, Наддніпрянщина і суміжні землі. К. : Наук. думка, 1984; Т. II. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. К. : 1988; Т. III. Слобожанщина, Нижня Наддніпрянщина, Причорномор'я і суміжні землі. К. : Наук. думка, 2001.

Бичко З. М. Наддністрянські говірки. Короткий словник. Тернопіль, 2005. 80 с.

Бичко З. М. Словник діалектної лексики с. Грабовець Стрийського району Львівської області. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1992. – 26 с.

Бігуняк А., Гойсак О. Лемківський словничок. Тернопіль, 1997. 46 с. URL : <http://www.lemko.org/lemko2/slovnyk.html>.

Брилінський Д. Словник подільського говору. Хмельницький, 1992. 116 с.

Бухтій М. В. Лінгвістичний атлас лексики чабанів степових говірок Херсонщини. Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. 156 с.

Ващенко В. С. Словник полтавських говорів. Х. : Вид-во ХДУ, 1960. Вип.1. 107 с.

Вікторіна О. М. Словник лексики та фразеології народної медицини й лікувальної магії Кіровоградщини. Кіровоград : Центрально-Українське вид-во, 2006. 436 с.

Герман К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Чернівці, 1995–1998. Т. 1–2.

Глуховцева К. Д. Лінгвістичний атлас лексики народного побуту українських східнослов'янських говірок. Луганськ : Альма-матер, 2003. 181 с.

Горбач О. Говірки й словник діалектної лексики Тербовельщини. Наук. зап. Українського технічно-господарчого інституту в Мюнхені. Т.19. Мюнхен, 1969.

Горбач О. Південнобуковинська гуцульська говірка і діалектний словник с. Бродина, повіту Радівці (Румунія). Зібрані статті. Мюнхен, 1997. Т.8. С. 123–275.

Горбач О. Південнолемківська говірка й діалектний словник с. Красний Брід бл. Меджилаборець (Пряшівщина). Зібрані статті. Мюнхен, 1993. Т. 5. С. 524–669.

Горбач О. Північно-наддністрянська говірка й діалектний словник с. Романів Львівської області // Горбач О. Зібрані статті. – Мюнхен, 1993. – Т.5. – С. 56–156.

Гримашевич Г. І. Матеріали до словника поліських говорів (назви одягу) // Велике лядо. Житомир, 1997. С. 53–60.

Громко Т. В., Лучик В. В., Поляруш Т. І. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини / Відп. ред. В. В. Лучик. Київ- Кіровоград: РВГІЦ КДПУ, 1999. 224 с.

Гуйванюк Н. Словник буковинських говірок. Чернівці : Рута, 2005. 688 с.

Гуцульські говірки: короткий словник / Уклад.: Г. Гузар, Я. Закревська, У. Єдлінська та ін.; віза ред. Я. В. Закревської. Львів, 1997. 232 с.

Дзензелівський Й. О. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР. Ч. 1 – 2. Ужгород, 1958; 1960.

Дзензелівський Й. О. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови. К. : Наук. думка, 1987. 300 с.

Дорошенко С. І. Словник діалектної лексики Сумщини // Праці Х Респ. діалектолог. нар. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – С127–190.

Дуда І. Лемківський словник. 26 000 слів. Тернопіль: Астон, 2009. 376 с.

Етимологічний словник української мови : В 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1982. Т. 1: А – Г / Укл. : Р. В. Болдирев та ін. 1982. 632 с.

Етимологічний словник української мови: В 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1985. Т. 2 : Д – Копці / Укл. : Н. С. Родзевич та ін. 1985. 572 с.

Етимологічний словник української мови: В 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. К.: Наук. думка, 1983. Т. 3 : Кора – М / Укл. : Р. В. Болдирев та ін. 1989. 552 с.

Етимологічний словник української мови: У 7 т. / Редкол. О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін. К. : Наук. думка, 1983. Т. 4: Н – П / Уклад. : Р. В. Болдирев та ін.; Ред. тому: В. Т. Коломієць, В. Г. Скляренко. 2003. 656 с.

Етимологічний словник української мови: У 7 т. / Редкол. О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1983. Т. 5: Р – Т / Уклад. : Р. В. Болдирев та ін. 2006. 704 с.

Етимологічний словник української мови: У 7 т. / Редкол. О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1983. Т. 6: У – Я / Уклад. : Г. П. Півторак та ін. 2012. 568 с.

Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд ; [под ред. О. Н. Трубачева]. Вып. 1 – 24. М., 1974 – 1997.

Карнаушенко Г. Н., Мартем'янова Є. П. Про матеріали до словника російської говірки с. Кам'янецьке Сумської області, зібрані П. І. Мартем'яновим. *Традиції Харківської філолог. школи. До 100-річчя М. Ф. Наконечного*. Вісник ХНУ. 2000. № 91. С. 2.

Карпенко В., Волкова О., Карпенко О., Капустіна Т. Словник діалектизмів, запозичень та застарілих слів в українській мові. К.: Видавець Карпенко В. М., 2012. 284 с.

Кірілкова Н. В. Словник волинських фразеологізмів. Рівне; Острогож: Вид-во Нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2013. 192 с.

Крашеніннікова Т. В. Короткий словник діалектизмів українських літературних казок XIX століття / Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2008. 48 с.

Лексика Полесья: Матеріали для полесского диалектного словаря. М., 1968.

Лесів М. Українські говірки у Польщі. Варшава: Український архів, 1997. 492 с.

Леснова В. В. Матеріали до словника говірок Східної Слобожанщини: Людина та її риси. Луганськ : Шлях, 1999. 76 с.

Лисенко П. С. Словник діалектної лексики Середнього і Східного Полісся. К. : Вид-во АН УРСР, 1961. 72 с.

Лисенко П. С. Словник поліських говорів. К. : Наук. думка, 1974. 260 с.

Магрицька І. В. Словник весільної лексики українських східнослобожанських говірок (Луганська область). Луганськ : Знання, 2003. 172 с.

Матеріали до словника буковинських говірок. Чернівці: Вид-во Чернівецьк. ун-ту, 1971–1979. Вип.1–6.

Матіїв М. Д. Словник гідронімів басейну ріки Стрий. Київ–Сімферополь, 1999. 91 с.

Матіїв М. Д. Словник говірок центральної Бойківщини. К. Сімферополь : Ната, 2013. 602 с.

Мацюк З. С. Із народу не викинеш: діалектний словник фразеологізмів. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 134 с.

Мельничук О. С. Словник специфічної лексики говірки села Писарівки (Кодимського р-ну Одеської області). *Діалектологічний бюлетень*. К., 1952. Вип.2. С. 62–98.

Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. Одеса, 1958. 78 с.

Никончук М. В., Никончук О. М. Ендемічна лексика Житомирщини. Житомир, 1989. 272 с.

Никончук М., Никончук О., Мойсієнко В. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії. Житомир: Полісся, 2001. 148 с.

Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. К. : Наук. думка, 1984. Ч.1–2.

Онуфрієнко Г. С., Таранова Н. В. Навчальний тлумачний словник лінгвістичних термінів (90 терміноодиниць). Запоріжжя, 1998.

Панцьо С. Є. Матеріали до словника лемківських говірок (дієслівна лексика). Тернопіль: Джура, 2009. 108 с.

Пиртей П. С. Короткий словник лемківських говірок / Упоряд. і підгот. до друку Є. Д. Турчин. Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004. 326 с.

Програма курсу “Українська діалектологія” для студентів філологічного факультету / Упорядн. В. Й. Горобець. К. : ВЦ “Київський університет”, 1999. 25 с.

Програма для збирання матеріалів до діалектологічного атласу українських говорів Закарпатської області УРСР. Ужгород, 1960. 87 с.

Програма для збирання матеріалів до Діалектологічного атласу української мови. — К. : Вид-во АН УРСР, 1949. 118 с.

Програма і матеріали для діалектологічної практики студентів філологічного факультету університету: Методичні рекомендації. Одеса, 1974. 102 с.

Програма–питальник для збирання лексики українських говорів: Бджільництво, овочівництво, садівництво. Дніпропетровськ: ДДУ, 1982. 21 с.

Сабалдир П. О. Практичний словник сільськогосподарської термінології. Х. : Рад. шк., 1931. 99 с.

- Сагаровський А. А. Спроба Діалектного словника Харківщини // Творчий доробок Ю. Шевельова і сучасні гуманіст. Науки. *Вісн. Харк. ун-ту*. № 426. 1999. С.159–163.
- Сагаровський А. Фрагмент діалектного словника Харківщини. *Волинська Житомирщина*: Іст.-філол. збірн. з регіональн. проблем. 2001. № 6. С. 249–254.
- Сагаровський А., Іваштенко О. Чергова сторінка українського діалектного словництва // *Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна* : Філологія. 2005. № 707. Вип. 46. С.192–195.
- Сизько А. Т. Словник діалектної лексики говірки села Кишеньок (Кобеляцького району Полтавської обл.). Дніпропетровськ, 1981. 44 с.
- Сизько А. Т. Словник діалектної лексики говірок сіл південно-східної Полтавщини: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДУ, 1990. 100 с.
- Сіденко Н. П. Матеріали до словника діалектної географічної лексики с. Землянки Донецької області. *Вісн. Луган. держ. педун-ту*. 2000. № 4 (24). С.70–74.
- Сікиринський Т. До особливостей словника слободи Стоянови Захар'ївського району на Одещині. *Записки Одеського наукового товариства при УАН* : Серія історично-філологічна. № 3. 1929. С.73–82.
- Словник буковинських говірок / За заг. ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці: Рута, 2005. 688 с.
- Словник діалектної лексики Луганщини / за ред. З. С. Сікорської. К. : Шлях, 2002. 224 с.
- Словник лінгвістичних термінів / Упор. Д. І. Ганич, І. С. Олійник. К. : Вища шк., 1985. 360 с.
- Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів [Електронний ресурс] / Укл. Д. П. Савчук; Передмова М. Д. Павлюка. Київ; Косів : Писаний Камінь, 2012. 154 с.
- Словник українських східнословобожанських говірок / К. Глуховцева, В. Лєснова, І. Ніколаєнко, Т. Терновська, В. Ужченко. Луганськ, 2002. 234 с.
- Срезневский И. И. Материалы для словаря древнерусского языка. М. : Книга, 1989. Т.1 – 3. СПб., 1893.
- Ступінська Г. Ф., Битківська В. Я. Фразеологічний словник лемківських говірок. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 472 с.
- Хобзей Н. Гуцульська міфологія: Етнолінгвістичний словник. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2002. 216 с.
- Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Гуцульські світи. Лексикон. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2013. 668 с. (Серія «Діалектологічна скриня»).
- Чабаненко В. Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: в 4 т. Запоріжжя : Запорізь. держ. ун-т, 1992.
- Чабаненко В. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини. Запоріжжя, 2001. 200 с.
- Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008 (Серія «Діалектологічна скриня»). 288 с.
- Юрченко А. С., Ройзензон Л. И., Ройзензон С. И. Украинский диалектный словарь Харьковской области (фрагмент словаря). *Труды Самарканд. ун-та*. Вип. 272. Вопросы фразеологии. 1975. №8. С.192–208.

Допоміжна

- Аркушин Г. Л. Іменний словотвір західнополіського говору. Луцьк : Вежа, 2004. 764 с.
- Аркушин Г. Л. Словотвір антропонімів в оповіданнях Лесі Українки на волинську тематику і їх паралелі в сучасних західнополіських говірках. *Науковий вісник ВДУ : Філологічні науки*. Луцьк : Вежа, 1999. – № 10. – С. 66–68.
- Аркушин Г. Західнополіська діалектологія : [навч. посіб. з регіон. діалектології для студ. спец. «Укр. мова та літ.»]. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 256 с.

Асаула М. Особливості словотворення в дитячому мовленні (на матеріалі мовлення дітей центральної Слобожанщини (Харківщини)). *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Ужгород, 2008. Вип. 12. С. 61–63.

Баденкова В. До етнічно-лінгвістичної характеристики Бузько-Інгульського ареалу. *Історія Півдня України від найдавніших часів до сучасності: проблеми національного, політичного, соціального, економічного, технічного, правового, релігійного та культурного розвитку* : зб. наук. пр. : в 3-х ч. Миколаїв-Одеса. Ч. 1. 1999. – С. 144–149.

Баденкова В. Із спостережень над народними назвами хвороб Бузько-Інгульського ареалу. *Ономастика і апелятиви* : зб. наук. пр. ; [за ред. В. О. Горпинича]. Дніпропетровськ : ДДУ, 2000. Вип. 10. С. 14–19.

Баденкова В. Із спостережень над народною медичною лексикою Миколаївщини. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку* : зб. наук. пр., присвячених пам'яті проф. С. П. Самійленка : у II-х частинах. Запоріжжя, 1996. Ч. 2. С. 66–69.

Баденкова В. Лексика народної медицини Миколаївщини. Дослідження з мовознавства. Дніпропетровськ : Навчальна книга, 1998. Т. 4. С. 11–18.

Баденкова В.М. Лексика традиційної народної медицини в українських говірках Інгульсько-Бузького межиріччя: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Запоріжжя, 1999. 20 с.

Баденкова В. Лексичні особливості знахарських обрядів Інгульсько-Бузького межиріччя. *Бористен*. Дніпропетровськ, 1999. № 4 (94). С. 9.

Баденкова В. Мовознавчі нотатки з народної медицини Миколаївщини. *Суспільствознавчі науки та відродження нації* : зб. наук. пр. ; [відп. ред. М. І. Дубина]. Луцьк, 1997. Кн. III. С. 9–11.

Баденкова В. Назви хліба в українських говірках Бузько-Інгульського ареалу. *Слов'янська писемність у контексті християнської культури* : матеріали круглого столу до Дня слов'янської писемності та культури ; [за заг. ред. Н. В. Коч]. Миколаїв, МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. С. 15–23.

Баденкова В. Народна фразеологія Миколаївщини (на матеріалі української медичної термінології). *Українське та слов'янське мовознавство* : зб. наук. пр. Ужгород : УНУ, 2001. Вип. 4. С. 78–81.

Баденкова В. Співвідношення народно-розмовної та літературної мови в медичній термінології говірок Миколаївщини. *Українська мова – державна мова України* : статті та тези Всеукраїнської наукової конференції, 24-25 лютого 1998 р. Дніпропетровськ : ДДУ, 1998. С. 96–99.

Бернштейн С. Кость Михальчук – учений, особистість. *Проблеми сучасної ареалогії*. К.: Наук. думка, 1994. С. 20 – 24.

Бичко З.М. Діалектна лексика Опілля. Львів, 1997. 136 с.

Бичко З.М. Перспективи взаємостосунків української літературної мови та діалектів. *Лінгвістика*: Збірн. наук. праць. Луганськ : Альма матер. 2003. Вип. I. С. 89–93.

Бігусяк М. В. Лексика традиційних сімейних обрядів у гуцульському говорі: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Івано-Франківськ, 1997. 24 с.

Ващенко В.С. Лінгвістична географія Наддніпрянщини: Лексичні матеріали. Дніпропетровськ, 1968. 158 с.

Ващенко В.С. Переселенські говори як джерело вивчення активних міжмовних контактів // Територіальні діалекти і власні назви. К. : Наук. думка, 1965. С. 3–9.

Ващенко В.С. Полтавські говори. Харків, 1957.

Вербовий М. Із спостережень над особливостями лексики, що пов'язана з традиційним харчуванням, у говірках Криворіжжя. *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego* 64, 2017. S. 353–369.

Вербич С.О. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії (етимологічний аспект). *Мовознавство*. 2003. № 1. С. 17–22.

Видайчук Т. Л. До проблеми діалектної основи української літературної мови. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови (12). 2015. С. 199–204.

Видайчук Т. Л. Фонетичні особливості східнополіського говору північного наріччя української мови (на матеріалі етнографічної спадщини Бориса Грінченка). *Studia Philologica (Філологічні студії)* : зб. наук. пр. (8). 2017. С. 11–16.

Герман К.Ф. Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспекті: Фонетика. Фонологія. Чернівці: Рута, 1995. 400 с.

Глуховцева К. Д. Динаміка новостворених говірок як релевантна ознака їхньої мовної системи. *Лінгвістика № 2 (39)*. Старобільськ ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. С. 5–11.

Глуховцева К. Слобожанські говірки як об'єкт досліджень. *Вісн. Луганськ. держ. педун-ту ім. Т.Шевченка*. 1999. № 10 (20). С.80–84.

Громко Т. В. Семантичні особливості народної географічної термінології Центральної України (на матеріалі Кіровоградщини). Кіровоград, 2000.

Гуцульські говірки : Лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження / Відп. ред. Ярослава Закревська. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2000. 364 с.

Дехтярьова О. В. Лінгвокультурологічний аспект вивчення діалектних фразеологізмів у художніх творах. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. 2015. Випуск 38. С. 131–134.

Дзензелівський Й. О. Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. К.: Наук. думка, 1969. 210 с.

Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі (до 100-річчя професора Федота Трохимовича Жилка): тези доп. Міжнар. наук. конф., 5–7 берез. 2008 р., Київ / Ред.: П. Ю. Гриценко; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. К.: Вид. Дім Д. Бурого, 2008. 224 с.

Євтушок О. М. Традиційне і нове в народному житті Західного Полісся. *Народна творчість і етнографія*. 1985. № 5. С. 51–52.

Железняк М. Мовознавча спадщина В. Ганцова. *Мовознавство*. 1990. № 2.

Закревська Я. Незгаслий отчий світильник Олекси Горбача. *Сучасність*. 1997. № 10. С. 122 – 128.

Залеський А. М. Вокалізм південно–західних говорів української мови. К.: Наук. думка, 1973. 155 с.

Запорожська Д. М. Діалектизми в мові українських рок-поезій 1980-х років ХХ століття (на матеріалі текстів «Братів Гадюкіних»). *Лінгвістика № 2 (39)*, 2018. Старобільськ ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». С. 11–18.

Киричук Т. Лексика весільної обрядовості у говірках Миколаївщини. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірн. наук. праць, присв. пам'яті проф. С. П. Самійленка*. Запоріжжя: ЗДУ, 1996. Ч. II. С. 63–66.

Клімчук Ф. Гаворкі Берасцейска–Пінскага Палесся і Падляшша як вынік гістарычнага развіцця. *Język ukraiński: współczesność – historia*. Lublin, 2003. S. 245- 258.

Кобилянський Б. В. Діалект і літературна мова. К.: Рад. шк., 1960. 276 с.

Коваленко О. Про деякі назви одягу та взуття у говірках Миколаївщини. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірн. наук. праць, присв. пам'яті проф. С. П. Самійленка*. Запоріжжя: ЗДУ, 1996. С. 61–63.

Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації / Ред.: П. Гриценко; Н. Хобзей; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Л., 2006. 432 с. (Діалектол. студії).

Леснова В., Ткач Л. Роль діалектологічної практики в дослідженні сучасного говіркового мовлення (на матеріалі з села Ярівка Хотинського району Чернівецької області). *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства [Текст] : зб. наук. пр.. Вип. 21. Ареалогія й ономастика : матеріали міжнар. наук. конф. (13-14 жовт. 2016 р.) /*

М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» ; відп. ред. І. В. Сабадош. - Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2016. С. 99–106.

Лукінова Т.Б. Роль Харківської філологічної школи в розвитку порівняльно-історичних досліджень в Україні. *Традиції Харківської філолог. школи. До 100-річчя М. Ф. Наконечного. Вісник ХНУ*. 2000. № 491. С. 57–63.

Магрицька І. Семантична структура і культурна мотивація весільних фразеологізмів у східнослов'янських говірках. *Діалектологічні студії: 2: Мова і культура*. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. С. 182–193.

Мартінова Г. І. Дублетно-синонімічні відношення у побутовій лексиці правобережної Черкащини. *Мовознавство*. 2000. № 6. С. 31–40.

Мартінова Г. І. Середньонадніпрянський діалект. Фонологія і фонетика : [монографія]. Черкаси : Тясмин, 2003. 367 с.

Матвіяс І. Г. Варіанти української літературної мови. К.: НАНУ, 1998. 162 с.

Міняйло Р. В. Активні процеси в ареальній фразеології сходу України: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова . Донецьк, 2001. 19 с.

Москаленко Л. А. Ботанічна лексика українських говірок: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. К., 1992. 18 с.

Назви одягу та взуття Правобережного Полісся / Никончук М., Никончук О., Доброльова І., Гримашевич Г. Житомир, 1998. 212 с.

Никончук М. В., Никончук О. М., Мойсеєнко В. М. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії / М. В. Никончук Житомир: Полісся, 2001. 148 с.

Ніколаєнко І. О. Структура й ареальна характеристика лексики традиційного ткацтва в українських східнослов'янських говірках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Запоріжжя, 2000. 24 с.

Олійник М. Я. Фразеологія гуцульських говірок : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Львів, 2002. 20 с.

Осташ Л. Перегук століть: давні лексеми у діалектному мовленні. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства* : (зб. наук. пр.). Вип. 21. Ареалогія й ономастика : матеріали міжнар. наук. конф. (13-14 жовт. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т" ; відп. ред. І. В. Сабадош. Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2016. С. 115–119:

Пачева В. М. Українські говірки Запорізького Надазов'я: автореф. канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Запоріжжя, 2002. 18 с.

Поповський А. М. Значення південноукраїнських степових говорів у формуванні літературно-національної мови: [навчальний посібник]. Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. ун-т, 1989. – 87 с.

Поповський А. М. Лінгвістичне та історико-культурне значення полтавських говорів у формуванні української літературно-національної мови. Дніпропетровськ : Ліра, 2015. 292 с.

Поповський А. М. Південноукраїнські джерела в історії формування української літературної мови: монографія. Дніпро : Ліра, 2018. 324 с.

Тимченко М. П. Про назви деяких страв з картоплі в народній мові Миколаївщини. *Проблеми української діалектології на сучасному етапі*: Тези. Житомир, 1990. С. 198–199.

Тимченко М. П., Токар В. П. Рибальська лексика в народній мові Бузько-Ігульського ареалу. *Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народнорозмовної мови*: Тези доп. респ. конф. (листопад 1989). Ужгород, 1989. С. 143–145.

Тимошенко П. О. Шахматов і українська мова. *Українська мова і література в школі*. 1986. № 4. С. 24–34.

Флаєр М. Четверта палаталізація задньоязикових приголосних в українській мові: північноукраїнські говори. *Мовознавство*. 1992. № 1. С. 3–10.

Фроляк Л. Д. Акаючі говірки Донеччини. *Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна* : Філологія. 2002. № 572. Вип.36. С. 41–51.

Ходаковська О. О. Слова іншомовного походження у говірках Слобожанщини наприкінці XVIII – у I пол. XIX ст. *Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна*: Філологія. 2000. № 538. Вип.34. С.171–175.

Хобзей Н. В. Міфологічна лексика українських говорів закарпатського ареалу: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Львів, 1995. 26 с.

Шарпило Б. А. До питання про історичну природу деяких гіперичних явищ південно-східного наріччя української мови. *Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка* : Філол. науки. 2000. № 4. С.10–21.

Шевельов Ю. Про генетизм у діалектологічній концепції К. Михальчука. *Проблеми сучасної ареалогії*. К. : Наук. думка, 1994. С. 11–19.

Яким М., Зубицька М. З діалектології Бойківщини: іменникова словозміна, іменникова фразеологія. Дрогобич : Коло, 2002. 148 с.

Ястремська Т. Текст як джерело дослідження діалектної системи. *Badania dialektologiczne : Stan, perspektywy, metodologia* / [pod. red. M. Raka, K. Sikory]. Krak w : Księgarnia Akademicka, 2014. S. 123–135.

CzyŜewski F. Z historii badań atlasowych nad ukraińskimi gwarami PobuŜa (1926 – 1988). *Badania dialektów i onomastyki na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim*. Białystok, 1995. S. 19 – 30.

Łesiów M. Gwary ukraińskie makroregionu Lubelskiego: Z historii badań naukowych. *Roczniki humanistyczne*. T. XLII, zeszyt 7. 1994. S. 34 – 43.

Łesiów M. Trzy okresy badań nad ukraińską mową łemkowską. *Polska Akademia Umiejętności: Prace Komisji Wschodnioeuropejskiej*. T. V. 1997. S. 65 – 75.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання. Перевірка виконання завдань для самостійної роботи, тестових завдань, завдань для індивідуальної роботи, контрольних робіт.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

(у т. ч.

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ)

Ступінь бакалавра

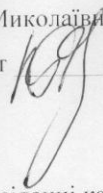
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

2019 – 2020 навчальний рік

Розробник: Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури,
кандидат філологічних наук, доцент (Баденкова В. М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(Рускуліс Л. В.)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна
	Спеціальність 014 «Середня освіта»	
	Індивідуальне науково-дослідне завдання – аналіз говірки населеного пункту	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Загальна кількість годин – 90	2-й	
	Семестр	
	III-й	
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Ступінь бакалавра	10
		Практичні, семінарські
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю: ПМК

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (33% ~ 67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: ознайомлення з українськими говорами та їхніми особливостями, на основі яких сформована сучасна українська літературна мова, виявлення значення діалектної мови як об'єкта дослідження, формування вмінь й навичок на основі практичного застосування цих знань.

Завдання курсу:

— визначити місце дисципліни в системі підготовки студентів-філологів, її узагальнений характер та практичне значення;

— усвідомити поняття про нормативність української літературної мови, сприяти ґрунтовному оволодінню орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними й стилістичними нормами сучасної української літературної мови;

— підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;

— виробити критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;

— збагатити лексичний запас новими термінами з фахової підготовки;

— ознайомити студентів з основними діалектними одиницями (наріччя, говір, говірка) та окреслити межі поширення й мовні особливості різних рівнів трьох наріч української діалектології – північного, південно-західного та південно-східного та кожного українського говору;

— показати основні діалектологічні дослідження в українській лінгвістиці та сформуванню методологічну основу ведення таких досліджень;

— сформуванню основні навички аналізу діалектних текстів.

Передумови для вивчення дисципліни: пропонується курс пов'язаний із дисциплінами мовознавчого та історичного циклів, оскільки забезпечує наукове розуміння процесів еволюції елементів і форм фонетичної й граматичної систем. Основою літературної мови є діалекти, тому найтісніший зв'язок насамперед із курсом «Сучасна українська літературна мова» та «Історична граматики української мови», оскільки живе народне мовлення часто зберігає у своїй структурі ті звуки, форми та конструкції, що вже втрачені літературною мовою; крім того, ряд фонетичних і граматичних процесів у діалектах розвивається шляхом, що не є властивим літературній мові. «Загальне мовознавство» є теоретичною базою історико-лінгвістичних досліджень і визначає загальні закони мовного розвитку. У курсі «Методологія наукових досліджень» визначаються загальні та специфічні методи діалектологічних досліджень. Курси «Фольклор» та «Етнолінгвістика» допомагають визначити своєрідність етнографії, культури тощо різних регіонів України.

Навчальна дисципліна складається з 3-ох кредитів.

Очікувані результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та динаміки її розвитку;
- уміти використовувати професійно профільовані знання для аналізу та інтерпретації художнього, наукового тексту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями:*

I. Загальнопредметні:

- уміння аналізувати українську мову у діяхронічному аспекті, використовуючи систему основних понять і мовознавчих термінів;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, аналізувати інформацію з різних джерел;
- дослідницькі навички й уміння;
- уміння користуватись довідковими й лексикографічними джерелами;
- здатність застосовувати знання на практиці

II. Фахові:

- володіння українською мовою в її літературній та діалектній формі;
- знання шляхів розвитку й становлення української літературної мови та особливостей діалектної мови як її генетичного джерела;
- знання про мову як багатофункціональну знакову систему і суспільне явище, розуміння основних процесів, що відбуваються в мові, розширення філологічного світогляду;
- знання лінгвістичної та країнознавчої специфіки і своєрідності української мови та культури;
- уміння користуватись довідковими й лексикографічними джерелами;
- володіння термінологічним апаратом;
- уміння розпізнавати наріччя і говори української мови, визначати межі їх поширення на лінгвістичній карті;
- уміння за фонетичними, лексичними та граматичними особливостями визначити, до якого з говорів української мови належить певний текст;
- уміння на слух визначати, носієм якого з говорів української мови є мовець, проаналізувавши його мовлення.
- уміння збирати, систематизувати та аналізувати діалектологічний матеріал, виділяти основні риси рідної говірки;
- володіння основними поняттями та лінгвістичними термінами навчальної дисципліни.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства.

Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Українська діалектологія: основні поняття, діалектні одиниці та дослідження.

Предмет і завдання української діалектології. Джерела та методи вивчення народних говорів. Діалектне членування української мови. Історія формування українських говорів та наріч.

Тема 2. Історія української діалектології. Загальні відомості про розвиток діалектологічних досліджень в Україні від перших діалектологічних спостережень XVIII ст. до сучасного їх стану.

Тема 3. Українська діалектна лексикографія. Упорядкування методики лексикографічної роботи. Загальні та тематичні діалектні словники.

Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови. Північноукраїнські говори.

Тема 4. Діалектні особливості говорів української мови. Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів. Кількісний та якісний склад українського діалектного консонантизму в історичному розвитку.

Тема 5. Українська діалектна лексика. Діалектизми в українській літературній мові.

Північноукраїнські говори.

Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови. Південно-західні та південно-східні говори.

Тема 6. Історичний розвиток системи словозміни українських говорів. Морфологія діалектної української мови.

Південно-західні говори.

Тема 7. Діалектний синтаксис. Дослідження говорів південно-східного типу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	кон	ср
1	2	3	4	5	6
Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства					
Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Діалектне членування української мови.	12	2	4		6
Тема 2. Історія української діалектології.	11	2	2		7
Тема 3. Українська діалектна лексикографія та лінгвогеографія.	7				7
Усього:	30	4	6		20
Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови. Північноукраїнські говори					
Тема 4. Діалектні особливості говорів української мови. Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів. Північноукраїнські говори.	20	2	4		14
Тема 5. Українська діалектна лексика.	10		2		8
Усього:	30	2	6		22
Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови. Південно-західні та південно-східні говори					
Тема 6. Морфологія діалектної української мови. Південно-західні говори.	15	2	4		9
Тема 7. Діалектний синтаксис. Дослідження говорів південно-східного типу.	15	2	4		9
Усього:	30	4	8		18
Усього годин:	90	10	20		60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства</i>		
1	Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Діалектне членування української мови.	2
2	Тема 2. Історія української діалектології. Тема 3. Українська діалектна лексикографія.	2
<i>Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови. Північноукраїнські говори</i>		
3	Тема 4. Діалектні особливості говорів української мови. Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів. Тема 5. Українська діалектна лексика. Північноукраїнські говори.	2
<i>Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови. Південно-західні та південно-східні говори</i>		
4	Тема 6. Морфологія діалектної української мови. Південно-західні говори.	2
5	Тема 7. Діалектний синтаксис. Дослідження говорів південно-східного типу.	2
	Разом:	10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства</i>		
1-2	Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Діалектне членування української мови.	2 2
3	Тема 2. Історія української діалектології. Тема 3. Українська діалектна лексикографія.	2
<i>Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови. Північноукраїнські говори.</i>		
4-5	Тема 4. Діалектні особливості говорів української мови. Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів.	4
6	Тема 5. Українська діалектна лексика. Північноукраїнські говори.	2
<i>Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови. Південно-західні та південно-східні говори</i>		
7-8	Тема 6. Морфологія діалектної української мови. Південно-західні говори.	4
9-10	Тема 7. Діалектний синтаксис. Дослідження говорів південно-східного типу. КР	2 2
	Разом:	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства</i>		
1	Тема 1. Вступ. Діалектологія як розділ мовознавства. Діалектне членування української мови: підготовка рефератів, виконання вправ і завдань	6
2	Тема 2. Підготувати есе з історії української діалектології (за темами рефератів).	7
3	Тема 3. Підготовка карти нарічч України.	7
<i>Кредит 2. Фонетичні та лексичні особливості говорів української мови. Північноукраїнські говори.</i>		
4	Тема 4-5. Діалектні особливості говорів української мови. Українська діалектна лексика Історичний розвиток фонетичної системи українських говорів: робота в зошиті для самостійної роботи, виконання вправ і завдань. Підготовка рефератів і презентацій: монографічні, лексикографічні, лінгвогеографічні дослідження північноукраїнських говорів.	22
<i>Кредит 3. Граматичні особливості говорів української мови. Південно-західні та південно-східні говори.</i>		
5	Тема 6. Морфологія діалектної української мови Підготовка рефератів і презентацій: монографічні, лексикографічні, лінгвогеографічні дослідження українських південно-західних говорів.	9
6	Тема 7. Монографічні, лексикографічні, лінгвогеографічні дослідження говорів південно-східного типу. Вивчення діалектних особливостей говорів української мови нашого регіону (Бузько-Інгульський ареал). Опрацювати питання (пис.) «Вивчення діалектів Миколаївщини»: звіт про виконання <i>індивідуального науково-дослідного завдання</i> – аналіз говірки населеного пункту.	9
Разом:		60

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Підготовка та захист роботи

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів визначати та аналізувати особливості говірок нашого регіону (або іншого регіону за вибором студента).

Загальні вимоги до виконання *індивідуального завдання*, завдань самостійної роботи :

- 1) підбірка монографічних, лексикографічних, лінгвогеографічних джерел та (за наявності) інших публікацій з проблем діалектології;
- 2) структура роботи: стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, чіткий порядок викладу інформації;
- 3) орфоепічна та орфографічна грамотність;

- 4) аналіз лексем на фонетичному, морфологічному рівнях; добірка зразків синтаксичних конструкцій різних типів;
- 5) відповідність змісту доповіді, презентації їх назві;
- 6) індивідуальне науково-дослідне завдання виконується в робочому зошиті, захищається студентом, здається викладачеві в кінці семестру після опрацювання тем.

Самостійна робота :

Підготувати – підготовка доповіді (есе) із висвітленням таких проблем :

1. Погляди О. Шахматова на діалектний склад української мови.
2. Опрацювання проблеми діалектного членування української мови у працях І. Зілінського, В. Перетца, А. Кримського та інш.
3. Наукова спадщина К. П. Михальчука.
4. О. Потебня про діалектне членування української мови та генезис основних її діалектних явищ.
5. Етнографічно-діалектологічні експедиції Південно-західного відділу. Російського географічного товариства.
6. Програми для запису діалектних відмінностей української мови.
7. Монографічні дослідження українських південно-західних говорів.
8. Монографічні дослідження північноукраїнських говорів.
9. Монографічні дослідження говорів південно-східного типу.
10. Вивчення діалектних особливостей говорів української мови нашого регіону (Бузько-Інгульський ареал).
11. Фіксація місцевої лексики у загальномовних та діалектних словниках кінця XIX – початку XX ст.
12. Популяризація поглядів А. Кримського на діалектне членування української мови.
13. Перші розвідки про українські дифтонгічні говори.
14. Діалектологічні питальники і порадики 20-х років XX ст.
15. Схема групування українських говорів В. Ганцова.
16. Діалектологічна комісія ВУАН. «Український діалектологічний збірник».
17. Діалектологічні студії в наукових центрах українознавства у Західній Європі (Польща, Словаччина тощо).
18. Дослідження українських говірок Берестейщини в Білорусі, США та Канаді.
19. Вивчення української мови у просторовій проекції. Атлас української мови – фундаментальне дослідження українських діалектологів – та регіональні атласи.
20. Періодичні видання та наукові збірники з діалектології. Українські діалектологічні наради.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється *відмінно* за правильне виконання всіх завдань, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів із різних говорів. Відповідь має бути повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначатися точністю, послідовністю і логічністю; відповідати мовним нормам.

Студенту виставляється *дуже добре*, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних діалектних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовні огріхи.

Студенту виставляється *добре*, якщо в ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу; у мовленні трапляються незначні мовні огріхи.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Оцінка «задовільно» (50-54 бали) виставляється тоді, коли студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, його відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне тестування та самостійна робота							Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50-100	До 300 /100
25	30	30	25	25	25	40		

10. Засоби дігностики

Засобами дігностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, вправи, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; специфічні прийоми: фонетичний, граматичний розбори.

12. Рекомендована література

Базова

Підручники і методичні посібники

1. Бевзенко С. П. Практичні заняття з української діалектології. навчально-методичний посібник для вузів. Одеса : Видавництво Одеського університету, 1970. 95 с.
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. К. : Вища школа, 1980. 233 с.
3. Березовська Г. Г. Українська діалектологія : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. 154 с.
4. Ващенко В. С. З історії та географії діалектних слів. Харків : ХДУ, 1962. 176 с.
5. Вербовий М. Українська діалектологія. Навчально-методичний посібник. 2018. 28 с.
6. Герман К. Ф. Взаємодія української літературної мови з територіальними діалектами: Навч. посібник. Чернівці, 1983. 74 с.
8. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики. К. : Наукова думка, 1990. 272 с.
9. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. К. : Наукова думка, 1990. 169 с.
10. Монахова Т. В. Українська діалектологія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 128 с.
11. Панцьо С. Є. Українська діалектологія: Практикум : навчально-методичний посібник Навчальна книга. Богдан. 2013. 132 с.
12. Суховій О. Українська діалектологія: навчальний посібник для практичних занять. К. : Фенікс, 2014. 216 с.
13. Торчинська Н. М. Українська діалектологія : навчальний посібник. Хмельницький, 2017. 158 с.

Довідникова література

Збірники текстів, хрестоматії з діалектології української мови

Говірки південно-західного наріччя української мови / Упорядник Н.М. Глібчук. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 155 с.

Говірки Чорнобильської зони. Системний опис / П. Ю. Гриценко, Г. В. Воронич, Л. І. Дорошенко, О. А. Малахівська, Л. А. Москаленко, М. В. Поїстогова, Н. П. Прилипко, Л. В. Рябець, О. В. Юсікова; НАН України. Ін-т укр. мови. К. : Довіра, 1999. 271 с.

Українські східнословобожанські говірки: сучасні діалектні тексти : навч. посіб. / упоряд. : К. Д. Глуховцева, В. В. Лєснова, І. О. Ніколаєнко ; за ред. К. Д. Глуховцевої. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 424 с.

Програми, матеріали до атласів, словників

Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок: У двох томах. Луцьк : Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. Т. : А–Н, XXIV + 354 с. Т. 1: 380, Том 2 : О–Я, 459.

Атлас української мови : в 3 т. Т. І. Полісся, Наддніпрянщина і суміжні землі. К. : Наук. думка, 1984; Т. II. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. К. : 1988; Т. III. Слобожанщина, Нижня Наддніпрянщина, Причорномор'я і суміжні землі. К. : Наук. думка, 2001.

Бичко З. М. Наддністрянські говірки. Короткий словник. Тернопіль, 2005. 80 с.

Бігуняк А., Гойсак О. Лемківський словничок. Тернопіль, 1997. 46 с. URL : <http://www.lemko.org/lemko2/slovnyk.html>.

Брилінський Д. Словник подільського говору. Хмельницький, 1992. 116 с.

Бухтій М. В. Лінгвістичний атлас лексики чабанів степових говірок Херсонщини. Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. 156 с.

Герман К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Чернівці, 1995–1998. Т. 1–2.

Глуховцева К. Д. Лінгвістичний атлас лексики народного побуту українських східнослобожанських говірок. Луганськ : Альма-матер, 2003. 181 с.

Гуйванюк Н. Словник буковинських говірок. Чернівці : Рута, 2005. 688 с.

Гуцульські говірки: короткий словник / Уклад.: Г. Гузар, Я. Закревська, У. Єдлінська та ін.; віза ред. Я. В. Закревської. Львів, 1997. 232 с.

Дзензелівський Й. О. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР. Ч. 1 – 2. Ужгород, 1958; 1960.

Дзензелівський Й. О. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови. К. : Наук. думка, 1987. 300 с.

Дуда І. Лемківський словник. 26 000 слів. Тернопіль: Астон, 2009. 376 с.

Лесів М. Українські говірки у Польщі. Варшава: Український архів, 1997. 492 с.

Леснова В. В. Матеріали до словника говірок Східної Слобожанщини: Людина та її риси. Луганськ : Шлях, 1999. 76 с.

Лисенко П. С. Словник поліських говорів. К. : Наук. думка, 1974. 260 с.

Никончук М., Никончук О., Мойсієнко В. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії. Житомир: Полісся, 2001. 148 с.

Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. К. : Наук. думка, 1984. Ч.1–2.

Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. – К.: Наук. думка, 1984. – Ч.1–2.

Програма–питальник для збирання лексики українських говорів: Бджільництво, овочівництво, садівництво. Дніпропетровськ: ДДУ, 1982. 21 с.

Сагаровський А., Іваштенко О. Чергова сторінка українського діалектного словництва // Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна : Філологія. – 2005. – № 707. – Вип.46. – С.192–195.

Словник буковинських говірок / За заг. ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці: Рута, 2005. 688 с.

Словник діалектної лексики Луганщини / за ред. З. С. Сікорської. К. : Шлях, 2002. 224 с.

Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів [Електронний ресурс] / Укл. Д. П. Савчук; Передмова М. Д. Павлюка. Київ; Косів : Писаний Камінь, 2012. 154 с.

Чабаненко В. А. Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини : У 4–х т. Запоріжжя : ЗДУ, 1992.

Баденкова В. До етнічно-лінгвістичної характеристики Бузько-Інгульського ареалу. *Історія Півдня України від найдавніших часів до сучасності: проблеми національного, політичного, соціального, економічного, технічного, правового, релігійного та культурного розвитку* : зб. наук. пр. : в 3-х ч. Миколаїв-Одеса. Ч. 1. – 1999. С. 144–149.

Баденкова В. Лексика народної медицини Миколаївщини. *Дослідження з мовознавства*. Дніпропетровськ : Навчальна книга, 1998. Т. 4. С. 11–18.

Баденкова В.М. Лексика традиційної народної медицини в українських говірках Інгульсько–Бузького межиріччя: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Запоріжжя, 1999. – 20 с.

Баденкова В. Лексичні особливості знахарських обрядів Інгульсько-Бузького межиріччя. *Бористен*. Дніпропетровськ, 1999. № 4 (94). С. 9.

Баденкова В. Назви хліба в українських говірках Бузько-Інгульського ареалу. *Слов'янська писемність у контексті християнської культури* : матеріали круглого столу до Дня слов'янської писемності та культури ; [за заг. ред. Н. В. Коч]. Миколаїв, МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. С. 15–23.

Баденкова В. Народна фразеологія Миколаївщини (на матеріалі української медичної термінології). *Українське та слов'янське мовознавство* : зб. наук. пр. Ужгород : УНУ, 2001. Вип. 4. С. 78–81.

Бігусяк М. В. Лексика традиційних сімейних обрядів у гуцульському говорі: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Івано–Франківськ, 1997. 24 с.

Вербовий М. Із спостережень над особливостями лексики, що пов'язана з традиційним харчуванням, у говірках Криворіжжя. *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego* 64, 2017. S. 353–369.

Глуховцева К. Д. Динаміка новостворених говірок як релевантна ознака їхньої мовної системи. *Лінгвістика* № 2 (39). Старобільськ ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. С. 5–11.

Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики. К., 1984.

Гуцульські говірки : Лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження /Відп. ред. Ярослава Закревська. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2000. 364 с.

Киричук Т. Лексика весільної обрядовості у говірках Миколаївщини. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірн. наук. праць, присв. пам'яті проф. С. П. Самійленка*. Запоріжжя: ЗДУ, 1996. Ч. II. С. 63–66.

Коваленко О. Про деякі назви одягу та взуття у говірках Миколаївщини. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірн. наук. праць, присв. пам'яті проф. С. П. Самійленка*. Запоріжжя: ЗДУ, 1996. С. 61–63.

Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації / Ред.: П. Гриценко; Н. Хобзей; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Л., 2006. 432 с. (Діалектол. студії).

Міняйло Р. В. Активні процеси в ареальній фразеології сходу України: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Донецьк, 2001. 19 с.

Москаленко Л. А. Ботанічна лексика українських говірок: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. К., 1992. 18 с.

Ніколаєнко І. О. Структура й ареальна характеристика лексики традиційного ткацтва в українських східнословобожанських говірках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Запоріжжя, 2000. 24 с.

Олійник М. Я. Фразеологія гуцульських говірок : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Львів, 2002. 20 с.

Поповський А. М. Південноукраїнські джерела в історії формування української літературної мови: монографія. Дніпро : Ліра, 2018. 324 с.

Тимченко М. П. Про назви деяких страв з картоплі в народній мові Миколаївщини. *Проблеми української діалектології на сучасному етапі*: Тези. Житомир, 1990. С. 198–199.

Тимченко М. П., Токар В. П. Рибальська лексика в народній мові Бузько-Інгульського ареалу. *Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народнорозмовної мови*: Тези доп. респ. конф. (листопад 1989). Ужгород, 1989. С. 143–145.

Чорноморець Г. М. Назви посуду, кухонного начиння у говорах Миколаївщини. *Проблеми української діалектології на сучасному етапі*: Тези. Житомир, 1990. С. 202–203.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.mnu.mk.ua/course/category.php?id=40>
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. К. : Вища шк., 1991. 231 с. – Кількість: 2.
3. Бевзенко С. П. Практичні заняття з української діалектології. навчально-методичний посібник для вузів. Одеса: Видавництво Одеського університету, 1970. 95 с. Кількість: 14.
4. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. К. : Вища школа, 1980. 233 с. – Кількість: 36.
5. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. К. : Наукова думка, 1990. 169 с. – Кількість: 106.

Інші ресурси

Електронні ресурси

1. Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок: У двох томах[Електронний ресурс]. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. Т. : А–Н., XXIV + 354 с. – 1 – 380, Том 2 – 459. URL : <http://www.ex.ua/97318360>.
2. Волинь філологічна: текст і контекст. Західнополіський діалект у загальноукраїнському та всеслов'янському контекстах: Зб. наук. пр. Вип. 4 [Електронний ресурс] / Упорядкування Г. Л. Аркушина.– Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. 428 с. URL : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vftk/2007_4.pdf
3. Гуйванюк Н. Словник буковинських говірок [Електронний ресурс]. Чернівці: Рута, 2005. 688 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/1060735/>
4. Куриленко В. М. Інструкційна програма з питальником для збору лексики тваринництва. Глухів, 1978. 34 с. URL : <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnpkaWFsZWNOb2xvZ3xneDo1MGY4NDQ4ODkzNzQ2Mzcz>
5. Маньковська Т. О. Проблеми лінгвоукраїністики в науковій спадщині Проблеми лінгвоукраїністики в науковій спадщині Ватрослава Ягича : [монографія] [Електронний ресурс]. Тернопіль: Джура, 2007. 228 с. URL : http://lib.npu.edu.ua/full_txt/MANLIN-2007/st%201-6.pdf.
6. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. К. : Наукова думка, 1990. 169 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/232629/>.

7. Никончук М.В., Никончук О.М., Мойсієнко В.М. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії [Електронний ресурс] . Житомир, 2001. 147 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/826793/>
8. Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів [Електронний ресурс] / Укл. Д. П. Савчук; Передмова М. Д. Павлюка. Київ; Косів: Писаний Камінь, 2012. 154 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/1245614/>
9. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. Львів – Нью-Йорк, 2008. URL : <http://www.twirpx.com/file/793175/>